

ДОСВІД АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ СФЕРИ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ І СПОРТУ США ЯК ЕЛЕМЕНТУ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ

Пакін Артем Васильович,

асистент викладача кафедри публічного та міжнародного права,

Юридичний інститут Київського національного економічного

університету імені Вадима Гетьмана

м. Київ, Україна

ORCID ID: 0009-0008-9425-9561

У США немає міністерства спорту. У зв'язку з відсутністю у США спеціалізованого міністерства спорту, адміністративно-правове регулювання сфери фізичної культури, спорту та харчування має міжвідомчий і міжкомітетський характер. Державна політика в сфері фізичної культури та спорту віднесена до компетенції Президентської ради з питань спорту, фізкультури і харчування (відновлена 2025 р.) є дорадчим органом при Президентові [1]. Рада має консультувати Президента та рекомендувати заходи у сфері спорту, фітнесу й харчування, а Presidential Fitness Test адмініструється через NHS за підтримки Department of Education.

Тоді як у Конгресі США відповідні питання розподілені між Senate Committee on Commerce, Science, and Transportation, Senate Committee on Health, Education, Labor and Pensions, Senate Committee on Agriculture, Nutrition, and Forestry, а також профільними комітетами Палати представників - House Committee on Energy and Commerce, House Committee on Education and the Workforce, House Committee on the Judiciary, House Committee on Agriculture та House Committee on Armed Services.

У Сенаті США:

1. Senate Committee on Commerce, Science, and Transportation - ключовий комітет щодо олімпійського, паралімпійського та аматорського спорту, зокрема регулювання USOPC, SafeSport і Ted Stevens Olympic and Amateur Sports Act. Сенатський комітет прямо зазначав, що відповідний закон перебуває в юрисдикції Commerce Committee;

2. Senate Committee on Health, Education, Labor and Pensions - HELP Committee охоплює питання охорони здоров'я, освіти, праці, громадського добробуту, публічного здоров'я, тобто фізичної активності, здорового способу життя, молодіжного та шкільного спорту;

3. Senate Committee on Agriculture, Nutrition, and Forestry варто виокремити у контексті харчування населення, human nutrition, food stamp programs, тобто тієї частини політики, яка пов'язана з nutrition у назві Президентської ради;

4. Senate Committee on Armed Services його варто згадувати лише в контексті фізичної готовності військовослужбовців, військової підготовки та оборонної спроможності, а не як загальний спортивний комітет;

5. Senate Committee on the Judiciary дотичний до спорту в питаннях захисту спортсменів, сексуального насильства в спорті, відповідальності спортивних організацій, антимонопольних аспектів професійного та студентського спорту. Наприклад, у контексті SafeSport Сенатський Commerce Committee згадував також слухання в Senate Judiciary Committee щодо безпеки спортсменів.

У Палаті представників США:

1. House Committee on Energy and Commerce важливий для питань public health, NHS, CDC, регулювання харчових і медичних аспектів, а також окремих аспектів студентського спорту й комерціалізації спорту. Його Health Subcommittee має юрисдикцію щодо Department of Health and Human Services, CDC, NIH та широкого сектору охорони здоров'я;

2. House Committee on Education and the Workforce є ключовий для шкільного, студентського та університетського спорту, зокрема NCAA, студентів-спортсменів, NIL-регулювання, трудових і освітніх аспектів спорту. Сам комітет зазначає свою зацікавленість в oversight of institutions of higher education and their athletic programs;

3. House Committee on the Judiciary дотичний до антимонопольного регулювання, відповідальності спортивних організацій, правового статусу студентів-спортсменів, комерційних прав на ім'я, образ і подобу;

4. House Committee on Armed Services має значення для теми, оскільки спорт і фізична культура аналізуються як чинник військової готовності, підготовки особового складу та обороноздатності. Його Readiness Subcommittee охоплює military readiness, training, logistics and maintenance.

Таким чином, у США державна політика у сфері фізичної культури і спорту формується та реалізується за децентралізованою міжвідомчою моделлю. Формування державної політики у зазначеній сфері здійснюється насамперед через президентські акти, федеральне законодавство, стратегічні документи у сфері охорони здоров'я, освіти, оборони та безпеки, а також через діяльність дорадчих і спеціалізованих інституцій.

Особливістю американської моделі є те, що фізична культура і спорт розглядаються не як ізольована галузь, а як складова ширшої державної

політики у сфері громадського здоров'я, освіти, соціального розвитку та національної стійкості. У президентському акті 2025 р. (President's Council on Sports, Fitness, and Nutrition, and the Reestablishment of the Presidential Fitness Test) акцентовано увагу на необхідності залучення публічного і приватного, цивільного та військового секторів до формування національної культури фізичної сили, життєздатності й досконалості [1].

На рівні виконавчої влади важливу роль відіграє Department of Health and Human Services, зокрема Office of Disease Prevention and Health Promotion, яке адмініструє ініціативи щодо фізичної активності, здорового харчування та молодіжного спорту. У межах цього напрямку розробляються програмні документи, зокрема Physical Activity Guidelines for Americans та National Youth Sports Strategy, які визначають фізичну активність і спорт як інструменти зміцнення здоров'я населення, профілактики хронічних захворювань, розвитку молоді та розширення доступу до спортивної участі [2; 3].

Важливим каналом реалізації державної політики є система освіти. Через Department of Education держава впливає на шкільний, міжшкільний, студентський та університетський спорт, зокрема шляхом застосування положень Title IX, які забороняють дискримінацію за ознакою статі в освітніх програмах, включно зі спортивними програмами, що отримують федеральне фінансування [4]. У цьому аспекті спорт виконує не лише оздоровчу, а й соціально-інтеграційну та правозахисну функцію.

Окреме місце в системі правового регулювання займає олімпійський, паралімпійський та аматорський спорт, який регулюється положеннями Ted Stevens Olympic and Amateur Sports Act. Цей акт визначає правовий статус і повноваження United States Olympic & Paralympic Committee та національних спортивних федерацій щодо координації аматорського спорту, участі США в міжнародних змаганнях, розвитку спортивної медицини, фізичної підготовки, безпеки спортсменів і захисту їхніх прав [5].

Безпековий компонент державної політики реалізується також через діяльність U.S. Center for SafeSport, який функціонує як спеціалізований механізм запобігання фізичному, емоційному та сексуальному насильству у спорті [6]. Наявність такого інституту свідчить про те, що спортивна сфера у США розглядається не лише як простір змагань, а і як сфера забезпечення прав людини, захисту неповнолітніх спортсменів, підтримання суспільної довіри до спортивних організацій та гарантування безпечного спортивного середовища.

Як елемент національної безпеки фізична культура і спорт у США розглядаються передусім через призму громадського здоров'я, людського потенціалу та військової готовності. Centers for Disease

Control and Prevention прямо пов'язує фізичну активність із військовою готовністю, зазначаючи, що фізична неактивність і незадовільний стан здоров'я молоді впливають на здатність населення відповідати вимогам базової військової підготовки [7]. Отже, фізична культура набуває значення чинника формування якісного мобілізаційного резерву, підтримання працездатності населення та зміцнення обороноздатності держави.

Для України особливий інтерес становить не стільки сама інституційна модель США, скільки підхід до фізичної культури і спорту як до чинника національної стійкості, обороноздатності та якості людського потенціалу. Перспективним є те, що американська модель пов'язує спорт із громадським здоров'ям, освітою, військовою готовністю, молодіжною політикою та безпекою масових заходів, тобто розглядає його не як другорядну соціальну сферу, а як інструмент зміцнення держави. В умовах воєнного стану та післявоєнного відновлення в Україні особливо важливо адаптувати такі елементи: системну фізичну підготовку молоді, розвиток масового спорту як засобу профілактики захворювань і соціальної дезадаптації, підтримку ветеранів через спорт, формування культури фізичної витривалості населення, а також міжвідомчу координацію між органами освіти, охорони здоров'я, оборони, молодіжної політики та місцевого самоврядування.

У цьому контексті американський досвід є перспективним для України саме тому, що він дозволяє розглядати фізичну культуру і спорт як превентивний інструмент національної безпеки. Йдеться не лише про підготовку професійних спортсменів, а про формування фізично здорового, психологічно стійкого, соціально інтегрованого та потенційно готового до захисту держави населення.

Література:

1. President's Council on Sports, Fitness, and Nutrition, and the Reestablishment of the Presidential Fitness Test: Executive Order of July 31, 2025. The White House. URL: <https://www.whitehouse.gov/presidential-actions/2025/07/presidents-council-on-sports-fitness-and-nutrition-and-the-reestablishment-of-the-presidential-fitness-test/>

2. Physical Activity Guidelines for Americans. Office of Disease Prevention and Health Promotion, U.S. Department of Health and Human Services. URL: <https://odphp.health.gov/our-work/nutrition-physical-activity/physical-activity-guidelines>

3. National Youth Sports Strategy. Office of Disease Prevention and Health Promotion, U.S. Department of Health and Human Services. URL:

<https://odphp.health.gov/our-work/nutrition-physical-activity/national-youth-sports-strategy>

4. Title IX and Athletics. U.S. Department of Education. URL: <https://www.ed.gov/laws-and-policy/civil-rights-laws/title-ix-and-sex-discrimination/title-ix-key-issues/title-ix-and-athletics>

5. Ted Stevens Olympic and Amateur Sports Act, 36 U.S.C. Chapter 2205. U.S. Code. URL: <https://uscode.house.gov/view.xhtml?path=/prelim@title36/subtitle2/partB/chapter2205>

6. About U.S. Center for SafeSport. U.S. Center for SafeSport. URL: <https://uscenterforsafesport.org/about/our-story/>

7. Military Readiness and Physical Activity. Centers for Disease Control and Prevention. URL: <https://www.cdc.gov/physical-activity/php/military-readiness/index.html>

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-580-1-71>

ЄВРОПЕЙСЬКІ СТАНДАРТИ ТА ПРИНЦИПИ ПОДАТКОВОГО КОНТРОЛЮ

Приходько Дмитро Михайлович

студент 2 курсу магістратури

факультету судового та міжнародного права

Національний університет «Одеська юридична академія»

м. Одеса, Україна

Науковий керівник – к.ю.н., доцент Голоядова Т.О.

У сучасних умовах європейської інтеграції України, трансформації системи публічного управління та реформування фінансової системи держави особливого значення набуває питання удосконалення механізмів податкового контролю відповідно до міжнародних та європейських стандартів [1; 2]. Податковий контроль є одним із ключових елементів функціонування держави, оскільки забезпечує реалізацію фіскальної функції, формування дохідної частини бюджету, підтримання фінансової стабільності та належного рівня економічної безпеки держави.

Упродовж останніх десятиліть Європейський Союз та міжнародні організації, зокрема Організація економічного співробітництва та розвитку (OECD), сформували комплекс підходів і стандартів у сфері податкового адміністрування та податкового контролю, які ґрунтуються на принципах правової визначеності, пропорційності, прозорості,